

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De mortificatione aurium. Cap. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

les & acuta dicta quaritare. Abnegationis ergo studi-
ofus feria & vitia legat, libros vero Latinos, &
multo magis vulgates, vana & amatoria tractantes,
vt omnis virtutis pestes, explodat.

Deniq; (vt omnia, quæ huius abnegationis sunt,
vno verbo comprehendam) oculis quæcumq; inania,
quæcumque in utilia neganda sunt, ne mentis tran-
quillitatem & orationis puritatem impediunt. Ad
quid enim imagines prophanorum hominum con-
siderabis, gemmas, & lapillos pretiosos, ac vasa argen-
tea siue aurea diuitum aspicias; ædificia magna, & su-
perba videbis: ad quid, quicquid occurrerit, lustrare
cupies, nisi vt animum distractum & immundū sem-
per habeas, & nunquam putas manus ad Deum le-
nare consuefcas? Expēde qualibus verbis Dorotheus
hanc oculorum custodiam commendat. Confue-
fce, inquit, non circumferre oculos ad aliena & vana,
hæc enim deperire faciunt labores omnes mona-
sticos.] O rem tremendam, cunctos virtutis labores
dilapidare, ac destruere. Sed hanc ex fœderentia huius
patris per incautum aspectum interdū incurrimus.
Ideo perfectionis auidi semper fuerunt diligentif-
simi oculorum custodes, & minimos quoq; in hac
parte defectus non parua censura castigant. In quo
Magnus Eusebius apud Theodoretum mirabile reli-
quit virtutis documentum: Is enim, cū semel ab
auditione lectionis Euangelicæ, aspectu quorūdam
agricolarum distraheretur, qui in subiecto cæpo ter-
ram excolebant, ita se ipsum puniuit, vt per quadra-
ginta annos, & eo amplius, quibus postea vixit, nec
agrum illum aspiceret, nec in cælum & astra oculos
attolleret, sed semper, iniecto in collū collati ferreo,
inclinatus incederet. Interrogatus autem quam ob
causam se tam seueriter ob modicum defectulū cas-
tigaret, respondit dignam sanctissimo viro sententiam:
Ne, dixit, aduersarius de rebus magnis bellum
gerat, conor illum ad hæc parua traducere. Nā si me
aliquando ab hoc proposito dimouerit, & agrum
aut cælum conspiciat fecerit, in te tantum parui mo-
menti me vincet. Nec minus mirandum est, quod
narrat Marculus de quadam sanctissima Abbatisa,
nomine Sara, quæ cū in monasterio prope ripam
fluminis posito per sexaginta annos habitasset, haud
sustinuit per fenestram vel leuiter labetes aquas, aut
prati adiacētis amœnitatem aspiceret, ne ex eo aspe-
ctū aliquid caperet voluptatis. Sic viri perfecti solent
oculos corporis custodire, & feris abnegationis oc-
cludere, ne dum per exteriora vltra necessitatem di-
uagantur, contemplationi rerum caelestium obstitāt.
Sic & tu, o lector, qui fastigium virtutis cupis, oc-
los debes à rebus inutilibus ac vanis abducere. Co-
gita tuos oculos esse non tuos, quos hostis tuus sæpe
victoriarum suarum instrumenta fecit, quos mens
tua aduersus se rebellare cognouit, quos mors ali-
quando videndi facultate priuabit. Habe eos, vt non
tuos, & in omnibus, quæ potueris, tanquam oculos
ad te non pertinentes abnega, vt ipsos abnegatione
recuperes, & in æternum ad gaudia possideas. Si ita
feceris, oculis tuis considerabis, & participationem
peccatorum videbis. Erit enim tempus, cum oculi
quibus te quo ad superfluum vltum propter deside-
rium perfectionis obtasti, iurauerunt, & tibi restituen-
tur; ipsiq; aduersariorum tuorum ad malum te
oculis prouocantium vltionem aspicias. Quin &
oculis tuis videbis iucunditatem & exultationem,
quæ venient tibi à Deo tuo, iam non dices: Cre-
do videre bona Domini in terra viuentium; quia fi-
des abibit, & visio clara illorum ineffabilem bono-
rum adueniet. Immo dices: Sicut audiuimus, sic
vidimus in ciuitate Domini virtutum, in ciuitate Dei

A nostri.] Quia in ea Sanctorum pulchritudinem affa-
tim videndam in mercedem abnegationis accipies.
Iam audi summam eorum, in quibus debes oculos
reformare.

Vsus Mortificationis oculorum.

- I. **F**œminas iuuenes, præcipuè formosas & cō-
ptas, absque manifesta necessitate ne videas.
 - II. Comœdias, tragœdias, & alia similia specta-
cula à prophanis hominibus data, ne aspicias.
 - III. Choreis, tripodis, equorum curribus, tauro-
rum agitationibus, hastiludiis, torneamentis, & aliis
ludis theatralibus ne te spectatorem præbeas.
 - IV. Libros impuros, aut vanos, vel ad solam cu-
riofitatem editos, præsertim vulgares, ne legas.
 - V. Diuitum gazas, vasa aurea & argentea, gemas,
& lapides pretiosos, sæcularium ornamentis & vti-
bus applicatos, ne oculis contempleris.
 - VI. Hominum nulla præcipua virtute insignium
imagines, ad vanitatem ac superbiam effictas, ne
consideres.
 - VII. Palatia, ædificia superba, quæ Christus videri
contempserit, amœnos hortos, & pulchra virida-
ria, & alia huiusmodi ad fastum & oblectationem
potentum elaborata, ne tuis luminibus offeras.
 - VIII. Cellam fratris aut conclauæ alicuius alteri-
us ingressus, quæ sunt in mensa, aut in alio loco, ne
curiosè scruteris.
 - IX. Cū aliquò pergis, siue domi, siue foris, post
te venientes, & hæc seu illac transeuntes, leuiter, &
sine aliqua necessitate ne aspicias.
 - X. Oculos tibi solū ad necessaria & vitia vi-
denda concessos, solū in res necessarias vel vtilis
videndas intende.
- Ea igitur videas, quæ necessaria sunt, quæ vitia,
quæ mentem ad contemptum visibilium excitabūt,
& ad desideria caelestium attollent. Sic facies oculos
tuos, instrumenta virtutum, & habebis fenestras lu-
ci diuinæ seruitentes, non ad distractionem & vana-
tatem iuuantes. Miraberis fortasse, optime lector,
quòd aliqua ex his legenda spiritualibus viris pro-
ponam, & quasi illis necessaria ingeram, à quibus sæ-
culares homines aliquantulum timorati solent ab-
stinere. Tibi congratulor, quòd talis sis, vt his non
egeas. Nos verò, qui multorum mores vidimus, &
maria tranauimus, certissimè nouimus nonnullos
spirituales viros his omnibus documentis indigere.

De Mortificatione Aurium.

CAPVT III.

SECUNDVS. Sensus ordine dignita-
tis à Philosophis numeratur. Auditus,
qui etiam magna abnegatione opus ha-
bet, ne mens pro viliibus noxia & per-
nicieni afferentia percipiat. Audium
enim sapientes vocarunt sensum discipline, quòd
per eum, veluti per ianuam, notio veritatis &
omnis sapientia in mentem introeat. Hæc autem
inua abnegationis, & circumspectionis cura soli-
cite custodienda est, ne pro veritate mendacium
pro sapientia stultitia, & pro his quæ profunt, ea quæ
officiant, in penetrabilia cordis irumpant. Nam & de
porta, per quam ingressum est verbum veritatis, di-
citur in Ezechiele: Porta hæc clausa est: non
aperietur, & vir non transibit per eam: quo-
nam Dominus Deus Israël ingressus est per eam.]
Simile quiddam & nos de porta nostra, vel de au-
ribus nostris, per quas ingreditur huius verbi do-

Dorotheus doctr. 2. i. interrog. 3.

Theodoretus in historia sctor. in Eusebio. 4.

Marculus lib. 3. c. 10. ad finem.

Psal. 90. 8.

Psal. 26. 13.

1. 47.

Marth. 24.

Ezech. 44.

Ambr. li. de Noë. c. 7.

Ierem. 6. 10.

Act. 7. 51.

Theodor. in illud Ierem.

Genes. 3. 17.

Petr. Chrysol. ser. 79.

2. Reg. 11. 4.

ctrina, dicamus. Vt scilicet, quoniam auribus verba nostri Saluatoris excipimus, & Evangelij doctrinam audimus, eas clausas, & bene obsecratas doctrinis vanis, & verbis ociosis ac inutilibus, teneamus. Neque enim decet, portam, per quam rex ingreditur, hosti patere, & aditum veritatis vanitatibus & scurrilitatibus aperiri. Habemus verò huius abnegationis ipsas aures magistras, quæ ita factæ sūt, vt sui ipsarum fabrica nos circumspectionis & abnegationis admoneant. Hanc Ambrosius pulchrè depingit: In auribus, inquit, ita laborauit opus suum natura, vt ipsi anfractus cauernarum mira prudentia sinuati, plurimum utilitatis afferant, ne repentè feriat secreta capitis sonus. Denique sæpe multos improuiso clangore consternari videmus, & attonitos, aut vocis alicuius aut tumultus sono expandere. Sordes ipsæ, quæ inter eisdem gignuntur anfractus, velut quodam glutino auditum ligant. Simul si vehementior pulvis fuerit alicuius, sonus infringitur, ac retardatur, vt prænunciatus potius mulceat, quàm improuisus interna concutiat. Vermiculi quoque (si aurem penetrare tentauerint) quodam sordium visco tenentur. Hæc ille. Aures itaque nostræ, anfractus & sinus abnegationis habeant, in quibus verba inutilia & pernicioia, quasi in ingressu arcis teneantur, & veluti nunciij mortis ad mentem penetrare nullomodo sinantur, sed cum indignatione refutentur. Habeant etiam & circumspectionis viscum, in quo bestiolæ, id est, falsitates & scurrilitates, quas nobis ociosus quisque & tepidus dicere volet, inhærescant. Nam certè non minùs contra bonos mores, quàm contra naturam est, aures vniuersis vanitatibus peruisas & explicatas habere. Qui autem eas ab his custodire contemnunt, solent, cum audiunt verba diuina, rædio affici, nec ipsorum efficaciam permoueri. In eosque clamare possumus illud Ieremiæ: Ecce incircumcisæ aures eorum, & audire non possunt: Ecce verbum Domini factum est eis in opprobrium, & non suscipient illud. Item & illud Stephani ad persecutores suos: Incircumcisus cordibus, & auribus vos semper spiritui sancto resististis. Nam si aures incircumcisæ sunt, vt putat Theodoretus, quæ sine discrimine excipiunt omnia, tales profecto gestant, qui nouitates, detractiones, mendacia, nugas, & alia huius farinae libenter auscultant.

Scriptura sacra pericula aurium incircumcisarum non tacuit, immò satis tempestiuè manifestèque detexit. Nam si Eua peccatum ab intemperantia oculorum inchoauit (vt vidimus) crimen Adæ maius, & noxius ab incircumcisione aurium, seu à negligentia custodiendi auditum, incepit. Indicauit hoc Domini inceptatio dicentis: Quia audisti vocem vxoris tuæ, & comediti de ligno, ex quo præceperam tibi ne comederes, maledicta terra in opere tuo. Si ille non audisset verba mulieris, si suasionibus eius aures occlusisset, nunquam peccasset, nec nos in voraginem tantorum malorum coniecisset. Sed citò cecidit, inquit Petrus Chrysologus, dum citò credidit, & dum facillè dat aures ad mulieris auditum, se subseq̃ue pessimo addixit inimico. Ira multi hodie, in eo, quod non oportet, pessimum sequentes genitoris exemplum, verba vana & pernicioia audiunt, quæ si non semper innocentiam perdunt, at mentis quietem ac puritatem surripiunt. Quos nec naturalis prudentia, aut scientia, ac virtus acquisita protegit, quoniam affectus ad malum pronus facillè post verba seductoria currit, & ab æquo & bono discedit. Lego de Salomone, quod sanè magnum timorem incutit: Cùmque iam

A esset senex, inquit Scriptura, deprauatum est cor eius per mulieres, vt sequeretur deos alienos: nec erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo. Quoniam modo cor eius per mulieres ad idololatram deuolutum est? Annon poterat frui impuris amplexibus, nisi ante idola procumberet, & factos deos adoraret? Poterat quidem. Sed amore feminarum alienigenarum exarsit, amor verò aures eius ad suasionem & importunitates earum patefecit, & per aures consensus in delictum horrendum intrauit. Vnde Augustinus: Nec Salomonem credibile est errore putasse idòlis esse seruiendum, sed blanditijs fœmineis ad illa sacilegia fuisse compulsam. Quis igitur hæc legens, & tales strages ab incircumcisione aurium prouidentes aspiciens, aures suas non custodiat, & feris circumspectionis non occludat? Certè Ecclesiasticus non iam aures portis & feris oberandas, sed spinis sepiendas existimat. Sepi, ait, aures tuas spinis, linguam nequam noli audire. Quo loco aures nostras vineæ selectissimæ, & verba inania bellius videtur comparare. Et merito: quoniam ex auribus in torcular cordis nostri, quasi mustum sanctorum eloquiorum exprimimus, quod meditatione coctum atque digestum, animam roborat, atque lætificat. Inanes verò sermones in hac vinea aurium nostrarum sancta eloquia depascunt, nosque vino sapientiæ vacuos relinquunt. Circumsepianitur igitur aures spinis sollicitæ circumspectionis & grauis seueritatis, quæ bestias ineptorum verborum intrare non sinant. Ita quidem verba, quæ haud dubiè aduersarius puritatis perora tepidorum loquuntur, à sancto Iob flammæ ignis similia esse dicuntur: Halitus, inquit, eius, id est, dæmonis, prunas ardere facit, & flamma de ore eius egreditur. Halitus eius est praua suggestio, sed flamma de ore eius egrediens, est verbum ineptum; quia (vt ait optimè Gregorius) quicquid per se, quicquid per prædicatores suos loquitur, ignis est, quo infructuosa ligna concremantur. Si autem tanta sollicitudine flammam accedentem fugimus, æquum est, vt eadem immò & maiori, audire verba inepta, caueamus. Malus enim, vt ait Sapiens, obedit linguæ iniquæ, & fallax obtemperat labijs mendacibus: quare iustus, vt iustitiam seruet, & iniquus non fiat, aures custodiat, ne iniquos & mendaces sermones audiat, quorum auditione ad obedientiam iniquitatis se præparat. Merito igitur Bernardus, vt ad atrium custodiam nos incitet, ait: Facillè lingua labitur, nec minùs facillè illabitur cordi, ita vt multis inter loquendum minùs profuerit, quòd propriam cohiberint, dum non cauerint alienam. Vtilis est frater, qui tibi loquitur, sapiens est religiosus, ac timens Deum, plus dico, Angelus est & Angelus lucis: etiam sic caue tibi, ne audias vnde lædatis. Nec personam tibi velim suspectam esse, sed linguam, præsertim in sermocinatione communi. Hæc ille.

Multi autem sunt verborum genera, quibus mortificationis sepimento obtandum est. Nos autem, qui virorum spiritualium aures mundare nitimur, ne eas verborum obscænorum commemoratione inquinemus. Certum est enim, quæ seculares honesti audire horrent, à virtutis sectatoribus nullo modo admitti, immò, si quid casu incidit, quod vel à longè tantillum impuritatis oleat, eos, ad instar castissimæ cuiusdam virginis, erubescere. Et merito quidem: quoniam talibus verbis non minima iniuria virtus castitatis afficitur. Optimeque Gregorius Neocæsariensis Episcopus, cognomento Thaumaturgus, verba minùs honesta somniorum

Aug. 14. de ciuit. c. 11.

Eccles. 28. 28.

Iob. 41. 12.

Greg. 33. mor. c. 28.

Prover. 17. 4.

Bern. ser. de triplic. custodia, manus, lingua, & cordis.

Greg. 1. ha. in Eccles. c. 5. Ha. ber. To. 1. in lict. Sancti. n.

ludificationibus comparat: vt sicut ista interdum mentem & corpus faciunt; ita illa mentes & corpora caliditate amatorum inquietent. Et vitam tantum inquietarent, sed solent etiam caliditate naufragium afferre. Nam sicut per modicum foramen magna copia aquae in nauim ingreditur, quae eam vnicuique nauigantes mergat: ita prorsus per verbum minus pudicum, quali per paruum foramen magna vis tentationis irruit, quae nauem cordis in periculum submerisionis adducat. Non oblitiscuntur proinde spirituales viri illius sententiae Ecclesiastici: Verbum nequam immutabit cor, ex quo partes quatuor oriuntur: bonum & malum, vita & mors. Quae comminatione percussit, ab auditione verbi minus casti, non minus quam a serpente cauent, ne huiusmodi verbum cor eorum a bono in malum immutet, & pro virtute iniquitatem, ac pro vita, virtutis praemio, mortem, iniquitatis poenam, infundat.

Hunc ergo defectum aurium omitamus; a quo certissimum est, viros spirituales quam longissimè abesse, & alios leuitores, aut honestiores colore habentes numeremus. Ac illud statim se offert admonendum, vt hi, qui virtutem & puritatem amant, carmina amatoria aut prophana, & saeculares cantilenas, quae aures mulcent, cor verò emolliunt, & ab amore seueritatis auerunt, audire detrecent. Licet enim consilium sit Ecclesiastici: Non impedias musicam, quo dicto cantus & musicam commendatam tamen laudari compertum est, quae laudes Dei continens, mentem ad caelestia contemplanda & desideranda sustollit, non quae prophana ac ridicula emulgans, aut minus graues, & puras, aut saltem vanas cogitationes ingerit. Nam istam in Amos improbatam reperimus, cuius ore dixit Dominus: Aufer a me tumultum carminum tuorum; & cantica lyrae tuae non audiam. Ac si diceret: Non possum huiusmodi cantica probare, quae, quod ego in corde facio, destruunt, quod ego purifico, ipsa irreuerenter inficiunt. Grauius sane Chrysostomus, & verè ista cantica animae sordes existimat. Vt igitur, inquit, pauperibus domus nostrae, & Apostolis aures pateant, omnem sordicem ab auribus animi expurgemus. Nam quemadmodum sordes & limus aures corporis obstruere solent sic meretricij cantus, huius saeculi fabulae, debitorum onus, creditorumque ac fenorum ratio, aures mentis solent obstruere, acque immundas facere: quasi enim sterces auribus vestris immittunt huiusmodi colloquia: & quod Barbarus ille minabatur, dicens: Comeditis sterces vestrum, id nunc multi non verbo, sed re in vobis faciunt, immò verò etiam multo peius ac foedius. Nam fornicarij cantus multo magis quam stercorea sunt abominabiles. Hæc ille. Meretricij verò cantus non solum dicuntur, qui a meretricibus leonibusque cantantur, sed illi quoque qui lasciuia sunt & prophani, licet ab honestis hominibus modulerentur. Idem namque laet in vtroque cantico lasciuia venenum, nisi quòd illud ex vase spurcissimo, istud ex mundiori vase profertur. Iusti igitur similes cantiones nulla ratione audiant, nec animi laxandi gratia, quibus & se ipsos turbent, & auditione diuinæ inspirationis indignos faciant, vocemque Domini, aures mundas cupientem abiciant.

In eodem gradu vitanda sunt nugæ, scurrilitates, omnèque narrationes risum excitantes, quae si inter iuuenes saeculares locum habent, nullo tamen modo viros spirituales, & perfectionis amatores decent. Sicut enim hæc dicere, leuis est animi,

A ita eadem audire libenter, distracta & leuis est mentis, quae verba Dei aure interna non excipit, & a debita virtutis seueritate deflexit. Nugæ, si incedant, dicebat Bernardus, interdum ferenda fortassis, referenda nunquam. Prorumpendum sanè in serium quid, quod non modò vtiliter, sed & libenter audiat, vt superfedant otiosis. Et alio loco: Verbum scurrile ab ore procul sit, & procul ab aure relegandum est. Foedè enim ad cachinnos moueris, sed foediùs alios moues. Non verò propterea quòd minus in auditione scurrillum, quam in loquela foeditatis insit, audendum est auribus excipere, quod non audimus, ore proferte: quoniam non solum maiora mala, sed etià minora fugienda sunt, si volumus ad mètis puritatem festinare. Et licet minus malu sit, ridicula & vana audire, quam loqui, non verò minoris detrimeti solet esse causa; quoniam loquutio ridicula ab omni compunctione, & spirituali dulcedine mentis euacuat, auditio nugarum risum mouentium, vanam latitiam & amaram distractionem infundit. Diligenter ergo seruandum est præceptum Pauli, vt scilicet non nomine turpitudinis, aut stultiloquij, aut scurrilitatis, quae ad rem non pertinet. Si enim illud verbum: Nec nomine turpitudinis, in vobis, significat, auctore Chrysostomo, vt hæc omnino inter nos non appareant, non tantum ex parte loquentis interdiciuntur, sed ex parte quoque audientis prohibentur, vt quisque nimirum erubescat audire, quod erubesceret sermonibus explicare.

C Custodienda sunt etià aures a rumoribus saecularibus, qui certè ad viros spirituales non pertinet, cum ipsi vitam virtutis ingressi, saeculo & eius negotijs renuntiauerint. Successus saeculae Ecclesiae siue prosperos, siue aduersos audire, vile reputamus, & nullo modo perfectioni contrarium: qualia sunt creatio noui Pontificis, Christi in terris Vicarij, victoria de Hæreticis aut aliis fidei hostibus parata: recens infidelium conuersio, & alia prospera huius generis, aut aduersa, quae, exigentibus peccatis nostris, solent Ecclesiam impetere. Nos enim, qui sumus eiusdem Ecclesiae filij, debemus hæc nosse, vt de bonis sanctae matris nostrae gaudeamus, & de malis atque aduersis tristemur; vt etiam oratio nostra pro donis gratias agat, & flagella ac aduersitates auertat. At prophana interrogare & audire, magna demerita est, qui scilicet apud potentes huius saeculi valeant, qui per ambitionem primas sedes obtineant, qui nobiles matrimonio iungantur, quibus luscibus iuuenes illustres curiam regis exhilarent, & alia huius generis, quae nullam in se ædificationem continent. Qui hæc narrat, qui his epistolas ad alios missas implent, qui talia libenter audiunt, nunquam spiritum orationis accipient, nec viri perfecti & spirituales euadent. Atheniensibus vitio datu est, quòd essent rumorum audiendorum amatores, de quibus in Actis Apostolorum scribitur: Athenienses autem omnes, & aduenæ hospites ad nihil aliud vacabant, nisi aut dicere, aut audire aliquid noui. Si id in saecularibus & infidelibus vitium erat, qui nec veram virtutem nouerant, nec fidem a limine salutauerant, quam vitiosum erit in his, qui saeculo, & popis suis nuntij remiserunt, & se Deo ac virtuti consecrarunt. His euenit quod filiis Dan, terram habitationis quaerentibus, qui venientes in domum Michæ, inuenerunt ibi Ephod, & Sculpile, atque confasile. Sic & isti inuenerunt vstem Deo sacratam, id est, habitum religiosum, quo se teget, & cum eo, sua culpa, inuenerunt sculpile peruersi operis, & confasile vanæ confabulationis. Confasile enim hoc modo fit: Metallum in ignem mittitur, & follibus aërem

Bern. lib. 3. vita, c. 3.

Chrysost. hom. in epist. ad Ephesios. 4.

Chrysost. hom. in epist. ad Ephesios.

Act. 17. 21.

Judic. 18. 14.

Act. 17. 21.

Judic. 18. 14.

Ecl. 37. 21.

Ecl. 32. 5.

Amos 5. 23.

Chrysost. hom. 38. in Matth.

Loquitur de Rab. 1. 36.

atrahentibus ac emittentibus flamma succenditur; sic dura mater liquefcit, & formam ab artifice intentam suscipit. Ita profus inter imperfectos euenit: Ponit in medio metallum, id est, seculares nouitates prophanosque rumores, aer attrahitur & emittitur, cum res ridicula, aut uana dicitur, & auditur. Quid ex hac fornace exiet, nisi conflatile distracta mentis, quæ se ad uana & inutilia componat? Et uinam solam uanitatis formam indueret, forte non tam acriter loqueremur, sed sæpe ex uanitate se ad procacitatem & lasciuiam extendit. Nam & Aaron petiuit à filiis Israël in aures aureas filiorum & filiarum suarum, & ex illis vitulum conflatilem, quem sequerentur, effecit. In aures sunt rumores, quia sicut in auris imponitur auri, sic rumor auditui. Ex rumoribus autem conflat vitulus petulantiae, qui puritatem mentis aufert, & quietem orationis turbat. Sic profecto Hugo Victorinus hæc, quæ diximus, ad auditores rumorum accommodat, qui & alio loco ait, hoc vitium esse proprium ociosorum: qui post delicatiorum ciborum diuersa ferula, cum in claustro sedent, non lectioni & silentio, sed rumoribus & curiositati vacant; qui locum, & tempus loquendi & tacendi nunquam & nunquam seruant, sed instabiles & ociosi, nunc hos nunc illos ad colloquium uocant. Erubescant iustus, talibus, nempe ociosis ac imperfectis, annumerari, & seculares rumores audire non querat. Non tantum non querat, sed & à personis & à locis, in quibus ociosæ nouitates narrantur, fugiat, ut se à distractionibus, & inanibus cogitationibus, & ab impuris desiderijs, quæ ex his cogitationibus generantur, mundum custodiat. Si nõ potuerit fugere, at quantum ualuerit, sine alicuius nota, ad ea, quæ dicuntur, non attendat. Turpia enim uerba, inquit Prosper, (& eadem de uerbis ociosis & uanis est ratio) per aures ingressa, quid prævalent, (id est, nihil prævalent), si non fuerint arbitrio mentis admissa? Faciat quod Bernardus, qui ad homines pro negotijs Ecclesiæ exiens, & ea solertissime tractans, si interim aliquid minus pertinens diceretur, colligebat se ipsum, & illa, quæ iactabantur inutilia, contemnens, ad aliquid cæleste considerandum, animum applicabat. Faciat saltem, aut præstare nitatur, quod Machus Abbas, de quo narrat Cassianus, quod si quis distractionis uerbum vel ociosum tentasset inferre, in somnum protinus concidebat, nec usque ad aurium quidem eius pollutione uirus obloquij poterat peruenire. Nec prætermittimus de eodem senescrptam historiam, quæ satis quidem potens est, ut quemque ab audicione rumorum secularium abducat. Hic idem senex, inquit Cassianus, ociosarum fabularum diabolus esse fauctorem, ac spiritualium collationum impugnatorem semper existere, his declarauit indicijs. Nam cum fratribus quibusdam de rebus necessarijs ac spiritualibus cum disputaret, eosque uideret lethæo quodam sopore demergi, nec posse ab oculis suis pondus somni depellere, ociosam repente fabulam introduxit. Ad cuius oblectationem cum eos euigilasse confestim, atque erectas aures suas habere uidisset, ingemiscens ait: Nunc usque de spiritualibus loquebamur, & omnium uestrum oculi lethali dormitatione deprimebantur: at cum ociosa fabula intromissa est, omnes expergefati torporem somni dominantis excussimus. Vel ex hoc ergo perpendite, quisnam collationis illius spiritualis fuerit impugnator, aut quis huius infructuose atque carnalis insinuator existat. Ille etenim esse manifestissime deprehenditur, qui malis adgaudens, vel istam fouere, vel illam impugnare non desinit. Hæc Abbas ille dixit. Et satis patefactum est ociosorum ru-

morum detrimentum, qui, diabolo suadente & instigante, inter uiros perfectionis studiosos admittuntur, ut ipsi uerba Dei ablegent, & aridi semper ac distracti perstant.

Licet autem isti, qui audiendis uanis rumoribus uacant, satis sint sui profectus incuriosi, longè tamen damnabiliores sunt, qui defectus, licet modicos, fratrum audiunt, & detractionibus aures aperiant. Nunc nihil de illis dicimus, qui sine ulla necessitate, (qualis intercedit, cum fratris remedium exquiritur,) occulta crimina aliorum auscultant, quos scimus sæpissime grauer peccare; sed illos solum taxamus, qui leues defectus fratrum audire non timent. Hi non modicum præferunt suæ imperfectionis indicium. Nam sicut murmurator culpatum leuium, facile, si culpas graues nosset, canino dente corroderet; ita auscultator defectuum leuiorum, graues etiam, si sibi narrantur, audiret. Sed non audit, quia non adest, qui grauius crimina fratrum enaret. Aures ergo detractionibus sunt obtundendæ, quarum uenenum mentem turbat, charitatem exterminat, & fratris, quem in magno pretio habere debemus, contemptum importat. Noli esse in conuiujs potatorum, inquit Salomon, nec in comestationibus eorum, qui carnes ad uescendum conferunt: quia uacantes potibus & dantes symbola consumuntur. Quinam sunt, secundum interpretationem Bedæ, qui carnes ad uescendum conferunt, nisi qui in colloquutione derogationis proximorum uitia dicunt? Et qui sunt, qui potibus uacant, nisi qui de opprobrio alienæ uitæ se inebriant? Illis ergo & istis consumptio prædicatur, ut intelligamus, quod quos eadem pœna punit, similis etiam culpa constringit. Si autem formidamus aliorum defectus ore proferre, æquum est, ut & aures excipere timeamus, ut detractorum supplicium euitemus. Si quis enim, inquit Beatus Ephraem, uel iure in regem peccantem inuehatur, qui præsentibus sunt, ea quæ aduersus regem dicuntur, audire renuant: Si quis autem adesse pergat, & audire, iam idem in uirumque supplicium constituitur: unusque propter uitium linguæ, alter propter auditum damnatur. Narrat aliquid oblectator, & tu illi præbes aurem, & quam ille suo ore inferre studet necem, tu eam aurium tuarum sinu excipis, acerbissimumque mendacij fermentum in animo tuo committes. Unde mors principium habuit? Nonne per aures Euæ, dum eam serpens alloqueretur, aditum sibi patefecit? Potest enim improbus demon per os loquentis tacentem occidere: & quem proprio lædere nequit ore, per auditum interficit. His ille probat eandem esse detrahentis ac detractionem audientis pœnam. Infra uero optime exponit, quam sit uitium audiendi detractores abominandum. Nam cum dixisset Saluatorem nostrum ore acetum cum felle gustasse, aures uero demonis uerba excipere recusalisse, hæc subiicit: Melius autem fuit, si odorem pariter & gustum ueneni euitaueris. Cur fumum celerrimè fugis, mendacem autem cum uoluptate ac sedulitate auscultas? A fœtore abhorres, & apud maledicum sedes? Si unum è membris tuis ualeat, & aliud langueat, totus laboras uno membro laborante. Exemplum à militibus cape: Nonne totum corpus militis ferro, thorace munitur? Accidit autem & illud ob laxiorem constitutionem lædi: nam si per tenuem aliquam simulam telo aditus patefiat, strenuo militi mortem affert; Quanto magis per apertas aurium

Exod. 32.
4.

Hugo 3.
de clau-
stro ani-
mae c. 9.
cap. lib. 2.
c. 20.

Prosper lib.
3. de ui-
ta con-
tem. c. 6.

Cassian.
lib. 5. c.
20.

Cap. 31.

Prover.
23. 20.

Bedæ lib.
2. in Pro-
uer. ad c.
23.

Ex bram
de morbo
linguæ.

Gmef. 3.

fores morti ingressus dabitur; Magna liquidè est auris fenestra, quippe per quam mors in mundum ingressa, cunctas deuorauit gentes ac nationes. & infatiabilis adhuc remanet. Setis igitur ac vectibus obstruendæ sunt tibi aurium fores, ne maledicentia, & obrectatio subintrare possit. Hactenus Ephram. Ex cuius sententia satis claret, nec minimus defectus aliorum esse libenter audiendos, sed potius aut aperta contradictione, si id obloquentis qualitas ferat, vel saltem tristitia vultus repellendos, ne parua detractio audita mentem audientis polluat, & ad magnam detractio- nem audiendam, atque adeò ad mortem animæ incurrendam disponat.

Non solum autem aliorum defectus procul ab auribus abiiciendi sunt, verum & laudationes nostræ verissima humilitate repudiandæ. Valde namque mirum est, quòd viri sapientia ac virtute præstantes ab hominibus laudari velint, & suas conciones, sua scripta, sua dicta, vel facta coram se extolli & commen- dari sustineant. Immo sædius est & stultius, quòd præsentem, quid de suis dictis aut gestis sentiant, in- terrogent, eo solum fine, vt ab illis oblata aut ingesta occasione laudentur. Qui hoc vitio fati pernicioso sordent, se ad contemnendas adulatorum laudes excitabunt, si considerent se ab adulatoribus decipi, & ad superbiam impelli. Verissimum enim est illud Isaia: Popule meus, qui te beatum dicunt, ipsi te decipiunt, & viam gressuum tuorum dissipant.] Hoc enim est, vias nostras dissipari, in superbiam, ob quam deiciamur, & à Domino relinquamur, extolli. Perpendant etiam hanc propriarum laudum admissio- nem à Salomone fuisse prohibitam. Cum te, inquit, lactauerint peccatores, ne acquiescas eis.] Verè enim peccatores sunt, qui inepè laudando delinquant, & audientem ad superbiam, & inanis gloriæ peccatum inclinant. Hi propriæ excellentiæ audios lactant, dum verbis laudationis melle illinitis, quibus superbo animo nihil dulcius, inescant. Monet verò Sa- piens, ne acquiescamus eis, id est, ne eorum verba au- dire patiamur, quorum veneno immoderati nostra- rum rerum amatores & æstimatores efficiunt. Ad- uertant deinde, quid sanctus Dauid de vanis laudi- bus, Spiritus sancti scientia illuminatus edicat.

Oleum, inquit, peccatoris non impinguet caput meum.] Et rursum: Molliti sunt sermones eius, sci- licet adulatoris, super oleum, & ipsi sunt iacula.] Peccatoris ergo oleum, est vana laus, quæ non ad charitatem, sed ad vanitatem impinguat. Est etiam instar iaculi, quod cor audientis vulnere vanæ gloriæ transfigit. Tandem seipos proprio motu sui cordis edoceant. Si enim, vt ait Sapiens: Meliora sunt vulnera diligentis, quam fraudulenta oscula odien- tis: dum vulnera, id est, increpationes, diligentium respuunt, quia palato cordis superbia infecto insulse videntur: quare non discunt oscula odientium, id est, adulationes reicere, quæ puritati virtutis officiant. Nec modica umbra, cum sol est in meridie, nos de- primit, nec magna, cum sol oritur, vel occidit, ex cor- pore nostro retulans extollit. Sic nec detractio- nibus maleuolorum viliores, nec laudibus adulatorum me- liores euadimus. Quid igitur ea audimus, quæ ma- gnitudini nostræ non seruiunt, quin & dum magnifi- cant, meritum bonæ actionis tollunt? Dicamus pro- inde cum Iob: Ecce in cælo testis meus, & conscius meus in excelis. Verbofi amici mei; ad Deum stillat oculus meus.] Dominum testem, ac laudatorem no- strorum operum requiramus: homines verò, nec vitu- peratores timeamus, nec laudatores aufcultemus. Si quis laudem ingesserit, aut ex manifesta increpa- tione, aut vultus teueritate cognoscat, nos vento

A non pasci, nec ad instar puerorum, inepis laudibus delectari.

Alij non iam inuidia aut inani gloria, sicut audito- res detractio- num & laudum, ferent, sed vana qua- dam curiositate ducuntur, dum arcana aliorum au- dire concupiscunt. Non vocati ad concilium acce- dunt; quid verbis tractetur, interrogant: immò & in tantum se ab hoc vitio pessundati sustinent, vt vnde non videantur, quæ in occulto ab aliquibus confe- runtur, aufcultent. Istos sic monet Basilus: Aures tuas ab audiendis mundanis narrationibus absti- cito, quatum potes, ne cæni respectione animam obli- nas tuam. Ne labores, vt audias, quæ ab aliis dicun- tur: nec immiseris caput tuum in mediū colloquen- tium: ne & tu sublaneris, & illos detractores effi- cias.] Hæc ille. Vana itaque curiositas cohibenda est, quia dum aliorum facta audimus, euenit vt nos ipsos ignoremus. Sæpe quoque aut excipimus quod mentem perturbet, & mille suspicionibus ac timori- bus impleat. Negotia, quæ tractabantur, non bene cognita, aliter quàm sint, non semel concipimus, lo- quentes vel illos, de quibus loquebantur, temerariè iudicamus: Si audita aliis narremus, multorum men- daciorem auctores sumus, & non leuibus scrupulis conscientiam nostram vrgemus. Quæ omnia vnica aurium custodia prædicuntur, quæ, ad nos non perti- nentia, audire contemnimus.

His tandem aurium defectibus cohibendis alius postremus adiungendus est, qui opposito modo pro- cedat. Nam qui noxia & vana libenter audiunt, tepe ad doctrinam cælestem audiendam obsurdescunt. Sacras cõciones tanquam ad solos seculares habitas, fugiunt, spirituales exhortationes auertantur, colla- tionibus de rebus diuinis, altare contemnunt. Fictas etiam aut veras occupationes inueniunt, quibus se à rerum diuinarum auditione sequestrent. Alij assiltu, quidem, sed ac si non assisterent: distracti pigri, osci- tantes, aut saltem curiosi, & eorum, quæ dicuntur, fa- cti censores, qui aridi veniunt, & aridi, ac minimè cõ- puncti discedunt. Sed hi, sicut aures debent à vanis & curiosis abducere, ita debent ad spiritualia ac diuina arrigere, & seipos ad fructum aliquem colligendum permouere. Si Dei sunt, verba Dei audiant, & sciant improbis Phariseis dictum esse: Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.] Nec solum audiant, verum & sinu mentis excipiant. Nam Isaias ait: Audite cæli, & auribus percipe terra; vt indicet spi- rituales esse & cælestes, qui vt homines audiunt, ter- renos verò & carnales, qui aures tenus diuina perci- piunt. Nihil dicitur etiam secularibus, quod spiri- tualis vit non possit in suum vsum attrahere, & suo statui aut necessitati accommodare. Scriptura enim facta, & omnis doctrina ex illa collecta, est velut gle- ba auræ, ex qua & vas in vsum diuitis ignobilis, & in vsum principis vel regis efficitur. Et sicut Cassia- nus ait: Pro qualitate legentis vel audientis, quo- dammodo in eadem littera sentus scripturæ succe- scit. Omnes igitur possunt ex concionibus ad sacu- lares, vel ex exhortationibus ad minus prouectos ha- bitis, aliquid ad suam vtilitatem conuertere, modò humiliter ac deuotè audiant, & in eo, qui loquitur, (quicumque ille sit, modò catholicè loquatur,) Chri- stum loquentem agnoscat, & modeiti discipuli, non superbi censores assistant. Legimus quidem de san- ctis præteritis, & in viris perfectis præsentibus non se- mel notauimus, vtrosque magno audiendi verbi Dei desiderio teneri, & nunquam ob imperitiam loquen- tis de rebus spiritualibus, à consortio communis po- puli audientis auerti.

B C

D E

Basil. ser. de abdi- catione rerum.

Ioan. 8. 47.

Isa. 1. 1.

Cassian. col. 14. c. 11.

Isa. 3. 12.

Prov. 3. 10.

Psal. 140. 5. Psal. 54. 21.

Prov. 27. 6.

Iob 16. 20.

Vfus mortificationis aurium.

His ergo, virtutis amator, (vt omnia breuiter colligam) aures tuas ab omni labe mundabis.

I. Si coram te aliquid obscenum, aut impudicum, aut minus honestum, vel certè quod quàm longissimè aliquam impuritatem oleat, proferre aliquis attenter, tu maximam tui status, ac personæ Deo consecrata: iniuriam reputa.

II. Qui talia loqui audent, non tantùm fuge, & detestare, sed eos etiam viles, fatuos, & infames existima.

III. Amatoria carmina, versus aliquid impuritatis habentes, licet scitè compositos, & cantilenas sæculares à quocumque occinantur, penitus reice.

IV. Nugas, scurrilitates, verba ioculatoria, & narrationes ridiculas, & alia risum & cachinnos prouocantia non audias, nec vbi hæc dicuntur, assistas.

V. Rumoribus sæcularium rerum, & inutilibus nouitatibus, quæ ad tuum statum non pertinent, nequaquam intendas.

VI. Detractionibus & obmurmurationibus fratrum, etiam si leuissimè tantùm eorum defectus dicantur, nullo modo aures tuas præbeas.

VII. Laudationes tuas, & omne genus adulationis, quod te, & tua efferat, audire contemne.

VIII. Quæ occultata sunt, & ab aliis, te non ad consilium vocato, tractantur, non auscultes, nec te confortio secretè loquentium ingeras.

IX. Nihil audire aueas, si non necessitati, aut utilitati, aut charitati aliquomodo seruiat.

X. Verba Dei, à quocumque dicantur, frequenter & humiliter audi, deuotè mentis sinu reconde, & in animæ tuæ profectum conuerte.

Ac tandem aures tuas, pretiosas fistulas esse considera, per quas in piscinam cordis tui purissima aqua doctrinæ celestis ingreditur, & ne eas sædi liquoris, id est, verborum inutilium admisione contamines, Sicut enim cor ad capiendam, ac opere compleendam doctrinam celestem, purum illibarumque seruatur; ita æquum est, vt aures pro reuerentia eiusdem doctrinæ ab omni (quantum fieri possit) impuritate mundetur.

De mortificatione odoratus.

CAPVT IV.

LEFACTVS, inter sensus carnis, tertium obtinet locum, qui & post visum, & auditum cohibendus est, ne bonus corporis odor, sit mali odoris interioris indicium. Compertum est enim, suauium odoramentorum curam propriam esse mulierularum, quæ simul cum carnis integritate timorem quoque & verecundiam perdidit. Vnde Salomon viuis coloribus meretricem depingens, inter alia eius verba, quæ refert, hæc etiam scribit: Asperfi cubile meum myrrha, & aloë, & cinnamomo: Quæ cum postremò proponat stulto adolescenti, antequam illis verbis, Veni, inebriemur vberibus, ad flagitium inuitet, satis ostendit esse ad excitandam libidinem efficacissima. Has autem imitantur homines effœminati, qui eodem morbo ægri, similia circumferunt signa luxuriæ. Fortassis id faciunt, vt grauem odorem vitiorum suorum bonis odoribus contegant, cum tamen eo ipso, quod amomo & musco condiuntur, plus forteant. Nam & regem Asa, vita fun-

Prou 7.
16.

2. Paral.
16. 14.

A. tum posuerunt super lectum suum plenum aromatibus, & vnguentis meretriciis] pigmentorum arte confectis, quæ cum non vita donabant, sed magis vbiaceret defunctus, ostendebant. Ita prorsus odorum suauitas non animum effœminatam operit, sed quas habeat cogitationes, & affectiones ostendit. Egregiè profectò id faretur Chrysolomus, ita scribens: Miles es spiritualis. Talis autem miles non dormit in lecto eburneo, sed humi. Non oblitur vnguentis. Nam ista cura est meretriciis amotibus implicatorum, ac perditorum, scenicorum mētisque deploratæ hominum. Te verò non oportet olere vnguentum, sed spirare virtutem. Nihil immundius anima, quoties corpus talem habet fragrantiam. Corporis enim, ac vestium fragrantia arguit intus latere animum graueolentem, & immundum. Quum enim diabolus aggressus deliciis euitauerit animam, omnique vitiorum genere compleuerit, tum & in corpore suæ corruptionis lectum oblitur vnguentis. Nec secus atque hi, qui pituita nasi, catarrhòque perpetuo laborant, & vestes, & manus, & faciem contaminant, eo quod subinde narium profluuium abstergunt, anima quoque istius prauis profluuii malitiam in corpus abstergit. Quis enim præclarum aliquid aut bonæ frugis opinabitur de eo qui spirat vnguentum? Hæc omnia ille. Quæ cum ita sint, suaves corporis ac vestimentorum odores respiciendi sunt, ne, dum bene olemus, (vt nescio quis dixit) grauius oleamus. Hos enim odores abiicere mentis est verè pœnitentis, & ad nouam ac spiritualem vitam à pristina vanitate conuersæ. Quare] peccatrix illa mulier,] quæ tam citò è tam obscuris tenebris in tantam claritatem emerit, statim atque voluntatem melioris vitæ concepit, [attulit] ad Dominum [alabastrum vnguenti,] quo suauius odoramenta recondebat. Et illa non iam corpori suo adiungenda, sed pedibus Saluatoris conculcanda proiecit. Idem omnino spiritualibus viris faciendum est, qui vt se veros sæculi defertores exhibeant, debent ista carnis oblectamenta, & vitiorum iritamenta, respicere. Nec se Augustini defendant exemplo, asserentis: De illecebra odorum non satago nimis. Cum absint, non requiro, cum adsint, non respuo, paratus etiam eis semper carere. Cum enim doctor sanctissimus, & vir moderatissimus ait: Cum adsint, non respuo, de ea odorum suauitate loquebatur, non quam ipse sponte accersebat, sed quam ex rebus oblati, aut coram positus, quas non poterat euitare, captabat.

D. Defectus sensus olfactus in viris spiritualibus pauci sunt, sed tamen aliquos animaduerti, quos necesse est breuiter aperire. Quidam enim ex his, qui perfectionem cupiunt, quodam spiritu (vt ita dicam) condescendentis ducti, solent à piis personis linteola ad emungendas nares, immò & interulas aquis odoriferis illitas acceptare, & sine villo scrupulo ad proprium vsum deferre. Quod (vt ego credo) aut ex nonnulla pusillanimitate, qua timent offerentes contristare, vel (quod verius est) ex quadam inaduerentia procedit. Sed rogo illos, ne in re ad mentis suæ candorem, & ad aliorum adificationem pertinet & aliquam inaduerentiam admittant. Nam quo pacto Dominus per cellas feruorum suorum inuicibiliter transiens, eum sua consolatione, & interna suauitate dignabitur, quem videt squiritari, & oblectationi suorum sensuum addictum? Aut quomodo Angelus custodiæ hominis deputatus eum non horrebit, quem inuenit sub habitu religiosi, & spiritualis viri olere, non militem Christi strenuum, sed adolescentulum delicatum, ne dicam impudicum? Aut qua ratione sæcularis, pro remedio suorum scelerum ad spiritua-

Chrysol.
4. de La-
2. 40. 10.
2.

Enc. 7. 17

Aug. 10.
consp. 4.
32.